



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An qui peccatum mortale commisit, si timeat grave damnum, si illud confiteatur, teneatur illud saltem in genere confiteri? Et in dicto casu, si ex justa causa tacet peccatum, teneatur ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

tom. 4. quæstion. 90. articulo. 2. dubio 2. numero 18. Cardinalis Lugo de pœnitent. disputat. 15. numero 133. Hurtado de Sacrament. disput. 7. difficult. 7. & alij.

RESOL. LXIII.

An. qui peccatum mortale commisit, si timeat grave damnum, si illud confiteatur, teneatur illud saltem in genere confiteri?

Et an in dicto casu, si ex justa causa tacet peccatum, teneatur ad contritionem illius perfectam?

Et an teneatur, cum primum possit, confiteri tale peccatum, vel possit illud confiteri, cum accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis?

Et quid faciendum est in eventu, quo Communionem sine gravi scandalo præmittere quis non possit, se confesso est adeo longa, ut tunc perfici non possit?

Idem est, quando Parochus deserit Eucharistiam agrotis, & petit reconciliationem, &c.

Et an, quando præceptum confessionis instat, & vir ignora lingue non habet copiam confessarij, qui illi non plene intelligat, possit absolvi, auditis illis peccatis, quæ aliquo saltem modo percipi potuerint à Confessario?

Idem afferitur de muto, surdo, aut balbutientis lingue. Ex part. 11. tractat. 8. & Miscell. 8. Resol. 45.

Suppono probabiliter pœnitentem imminente præcepto annuæ confessionis, aut necessitate suscipiendi Eucharistiam, vel celebrandi Missam, posse confiteri sua peccata tacito peccato de quo probabiliter timet grave incommodum; ita Coninch de Sacrament. disput. 7. dub. 9. numer. 76. Henriquez lib. 5. cap. 12. numer. 3. & alij. Sed pro responsione dubij in titulo hujus Resolutionis appositi, limitet hoc Suarez disput. 18. sect. 2. numer. 6. ut tunc debeat confiteri quando præter mortale subitendum, habet aliud mortale confitendum. Secus verò si solum veniale, ad quod confitendum non tenetur ex præcepto. Ad hoc Resol. dit etiam, nec teneri mortale illud reticendum, confiteri in genere eo modo, quo diximus teneri eum, qui solum in genere meminit se peccasse mortaliter.

2. Verum hoc ultimum non admittit Dicastillus de Sacrament. tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 11. num. 880. sic enim ait ipse, possit quis peccata in genere confiteri citra id incommodi, non video, cur non teneatur? Teneri enim sic probo. Peccatum mortale in genere est materia confessionis, & quidem si aliter non possit explicari, etiam sic confiteri est materia necessaria ut patet in eo, qui solum meminit peccati in communi, ergo etiam in nostro casu erit materia necessaria; & consistenda: Alioquin non dicere peccatum mortale, qualiter est in conscientia, & citra incommodum potest explicare, atque ita docet Lugo citandus. Ea propter debet explicari peccatum tacendo circumstantiam, unde timetur prudenter tale damnum grave. Sed Lugo disput. 16. numer. 528. asserit, frequenter id esse periculosum. Nam si aperias peccatum, Confessarius statim interrogabit conditionem, personam, aliamve circumstantiam ad cognoscendam speciem, quam si neges videberis confiteri aliud peccatum, quam feceris; si verò dicas te non recordari, aut non posse, seu non teneri ad id dicendum, eo ipso præbes occasionem majorem suspi-

picandi. Nihilominus ipsemet offert modum paulò post numer. 532. nempe si dicat in genere aut specie non completa tacendo illam circumstantiam. Sic ergo posset dicere se fecisse peccatum mortale, & fortasse dicere in tali genere, sed non recordari cujus speciei. Quod verum est intelligendo de notitia, quæ possit tunc deservire ad confitendum in ea occasione. Illud verò de obligatione dicendi venialia, ordinariè verum est, nisi forte in mortis articulo propter periculum damnationis æternæ, quando si non habeat perfectam contritionem, sed attritionem generalem, tunc enim per attritionem, & Sacramentum remitteretur indirectè mortale, ut ibidem docet Suarius, & Lugo illum sequuntis, qui rectè idem putat de suscepturo Eucharistiam, vel aliud Sacramentum, si solum haberet attritionem. Sapienter quoque addit id quod nos in simili diximus, nempe in articulo mortis etiam cum detrimento propriæ famæ aut temporali alio teneri confiteri, si aliter non possit justificari ob defectum perfectæ contritionis. Hucusque Dicastillus.

3. Non deseram tamen hic adnotare, sententiam Suarez, quam Dicastillus impugnat, docere etiam Bonacina de Sacrament. disput. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. diff. 4. num. 15. At ego contra ipsum, & Suarez magis adhæreo sententiæ Dicastilli, quam ante illum ex Reginaldo, & Henriquez docuerat doctus P. Leander de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. q. 52. Quia tali casu pœnitens se haberet, sicut qui recordatur se fecisse aliquod peccatum mortale, & fortasse in tali genere; sed non recordatur speciei, qui certè teneretur illud confiteri. Quare etiam in nostro casu esset bonus modus confitendi dicendo, recordor cujusdam gravis peccati, quod feci, & non occurrit mihi pro nunc quale fuerit: hoc enim verum est intelligendo de notitia, quæ deservire possit ad confitendum illud hic, & nunc absque periculo.

4. Sed hic obiter quero, an qui ex justa causa tacet peccatum, debeat procurare illius contritionem perfectam, sicut, quando est celebraturus, aut communicaturus, & non habet copiam confessarij debet habere contritionem. Dicastillus ubi supra. n. 884. putat attritionem sufficere; quia ait ille, ut rectè notabat me audiente olim Vasq. de hac re interrogatus, & notavit Lugo supra. n. 533. illud peccatum cum sola attritione potest indirectè remitti, non secus, atque peccata, quæ ex oblivione inculpabili non dicuntur, remittuntur indirectè per Sacramentalem absolutionem directè cadentem supra alia peccata juxta Trident. sess. 14. cap. 5. in quo non est eadem ratio, quando quis omnino caret copia confessarij, quo casu nisi habeat perfectam contritionem per solam attritionem, ne indirectè quidem liberatur à peccato, cum nullum suscipiat Sacramentum, virtute ejus remittatur directè, aut indirectè. Quod autem peccatum non dicatur in confessione, quia quis non est memor, vel quia habet justam causam illud non dicendi perinde est, ut gratia Sacramentalis posita omnium mortalium attritione non inveniat obicem, & omnia remittantur, sive directè, sive indirectè juxta generalem doctrinam remissionis indirectè. Hæc omnia Dicastillus; Cui ego etiam adhæreo, quod est valde notandum, quia casus potest in praxi accidere, & pœnitentem habere difficultatem eliciendi actum contritionis de peccato, justâ causâ in confessione non explicato, & nota quod opinionem Dicastilli docuerat antea ex Cardinali Lugo P. Leander ubi supra de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. q. 51.

5. Notandum est hic etiam, quod in casu supra dicto

Sup. hoc supra in Ref. § 85. Notandum est.

CONFESSIO
DE SACRAMENTIS
CONFESSIO
DE SACRAMENTIS
CONFESSIO
DE SACRAMENTIS

Sup. hoc in Ref. not. præterita, a §. Hoc supposito, & supra in Ref. 57. & infra ex Ref. 144. §. Secundo. & in aliis §§ earum annotationu. Sup. hoc in Ref. & §. not. primæ hujus Ref. & cum eodem Granado hic citato, addito Su. rio infra in tr. 5. Ref. 37. §. 1.

Sup. hoc infra in Ref. 125. & lege §. ejus not. Cum eodem Granado tum, hic infra citato.

Sup. hoc infra in Ref. 71. §. 2. prope finem, a vers. Et tandem m. & in Ref. 123. ad lin. 2.

Sup. hoc in Ref. not. præterita, & in eisdem §§. & vers. & in Ref. 72. Sup. hoc infra in Ref. 124. & in Ref. 123. §. 1. vers. Secundo. & infra in tr. 4. lege doctrinam Ref. 53.

dicto quando videlicet penitens non confitetur aliquod peccatum ad evitandum damnum grave, Sotus, & Henriquez putant teneri, cum primum, possit ea peccata, quæ tacuit confiteri. Sed probabilius est, quod Suarez affirmat, scilicet sufficere, si ita confiteatur cum item accedat tempus, in quo obligat præceptum confessionis. Et ita docet etiam Granado in 3. part. D. Theol. contr. 2. tr. 9. disp. 5. sect. 3. n. 2. 1. qui etiam optimè observat n. 2. 2. in casu, de quo loquitur licitè esse dimidiare confessionem, & tacere aliquod peccatum non solum quando adest præceptum divinum, aut Ecclesiasticum confessionis, sed etiam si longo tempore differenda esset confessio, etiam cum præceptum non obligat, rectè docet Suarez posse dimidiari, quia illud est notabile nocuum, scilicet privari diu fructu hujus Sacramenti, & ad illud vitandum licebit non integrè confiteri, quando aliter non potest defectu confessarij. Si verò ex quo tempore elapso speraretur venturum confessarium, cui absque incommodo possint omnia peccata declarari, ille foret expectandus, quia præceptum divinum integritatis confessionis id saltem requirit.

6. Sed ex his observandum est, quid faciendum sit quando penitens sanus accederet ad confessionem in eo eventu, quo communionem sine gravi scandalo præmittere non posset, aliunde verò occurrit necessitas confessionis adeo longè ut tunc perfici non possit: dicendum enim est tunc licitum esse communicare præmissa contritione. Quod si forte contritio non eliceretur, & timeretur prudenter eliciendam non fore à penitente; probabile mihi est posse confessionem dimidiare, quia tunc casus urget vitandi scandali, quod est notabile nocuum propter quod potest penitens dimidiare confessionem juxta dicta; & non vitabitur, nisi accedendo ad communionem: cum ergo ad hanc non liceat peccatori accedere, nisi præmissa confessione, aut certè contritione, in aliquibus casibus, qui crederet, se non nisi attritionem habere, deberet confessionem præmittere, ne alioqui novum peccatum committeret. Ita Granadus ubi supra.

7. Ex dictis jam apparet, me olim rectè consuluisse contra Medinam in sum. lib. 2. cap. 7. in fin. quod si tempus præcepti Ecclesiastici, & à fortiori divini, confessionis instaret, & vir ignoti idiomatis non habeat copiam confessarij, qui illum plenè intelligat, posse absolvi auditis iis peccatis, quæ aliquo saltem modo percipi potuerint à confessario: facit enim in eo casu quod potest, & moraliter censetur impossibilis major declaratio. Vide Granadum loc. cit. n. 2. Leand. de Sac. som. 1. tract. 5. disp. 6. q. 56. qui idem asserit dicendum esse de homine muto, surdo, aut balbutientis linguæ, quod etiam tenet Layman lib. 5. tract. 6. cap. 8. n. 9.

8. Et tandem si aliquis hic querat, quid faciendum esset, cum Parochus defert Eucharistiam ægroto statim communicaturo, & dum audit brevem reconciliationem advertit penitentem teneri ad longam confessionem eo quod per multum tempus mentitus fuerit in præcedentibus confessionibus. Respondeo, quod si ægroto mors imminet, ita ut non supersit locus integræ confessioni, audiat ea peccata, quæ pro temporis opportunitate declarare poterit, & facta generali accusatione cæterorum eum absolvat, & statim Divino pane reficiat; si verò mors non imminet, & saltem spatium dimidiæ horæ nequeat confessio tunc integra fieri, eliciat ægroto actum contritionis, & sumat Eucharistiam, differaturque confessio in aliud tempus, quia tunc licitum erit communicare non præmissa confessione, ut

scandalum additanti evitetur, si quidem confessio ritè tunc fieri non potest, & superest tempus, quo perfectè fiat. Ita Granadus ubi supra, & alij, quos ego alibi adduxi.

Alibi in Ref. not. præterita.

RESOL. LXIV.

An, quando adest periculum obliviscendi multa peccata, teneatur quis jure divino confiteri etiam ante annum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 154. aliàs 155.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Medina Complutensis C. de pœnit. tr. 2. q. 14. §. 2. sub fine, & ex moteris Didacus, Nugnus in 3. part. tom. 2. q. 6. art. 5. diff. 1. concl. 4. quia jure naturæ tenemur ad faciendam integram confessionem; ergo quoties ex dilatione oritur periculum obliviscendi peccata, toties tenemur confiteri, unde sequitur multos, qui tantum confitentur semel in anno, violare hoc præceptum: atque aded sunt etiam in hac parte examinandi à Confessario, ut accusent se de tali violatione, saltem ad cautelam. Ita Nugnus.

2. Sed hæc opinio non est tenenda, & illam repellunt Turrianus de pœnit. q. 6. art. 2. disp. 1. q. 9. dub. 4. Villalobos in summa, tom. 1. tract. 9. diff. 27. mem. 7. Coninch de Sacram. disp. 5. dub. 2. n. 33. Henriquez lib. 4. c. 4. n. 8. Sotus in 4. disp. 18. qu. 1. art. 4. concl. 7. Filiucius tom. 1. tract. 7. cap. 2. num. 36. & alij, quia sic etiam infra annum sæpè homo obligaretur confiteri, nam regulariter non potest homo recordari peccatorum unius anni. Cum autem Ecclesia determinat obligationem juris divini, si hoc sæpius requireret, malè Ecclesia fecisset, quod dici non potest. E contra, si quis peccata scriberet, ne traderet oblivioni, posset differre usque ad mortem. Ergo, &c.

3. Restat modò respondere ad argumentum Nugni. Dico igitur nos teneri integrè omnia peccata nostra mortalia confiteri, quorum, dum confitemur, recordamur, & moralem diligentiam adhibere, ut possimus prius ea omnia in memoriam revocare; non tenemur tamen extraordinariam aliquam diligentiam adhibere, ne ea obliviscamur, alioquin quando nollemus, aut etiam non possemus ea statim confiteri, teneremur ea statim scripto annotare, imò quicumque multa peccata fecissent, tenerentur ea prius scripto mandare, & ex charta confiteri, qui aliàs exponunt se alicui periculo, ne aliqua per oblivionem omittant. At hæc omnia sunt absurda. Ergo, &c.

Sup. hoc in Ref. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

RESOL. LXV.

An teneatur prævenire confessionem, qui timet, quod quando obligabit confessio, non erit copia Confessarij? Idem est de præcepto Communionis, & auditionis Missæ? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 69.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo cum communi DD. quos citant, & sequuntur Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 36. sect. 6. mm. 5. & novissime Fagundez pr. 3. lib. 1. c. 6. mm. 5. & Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 5. n. 9. * nam si quis in die festo prævidet, se posse audire sacrum hora 9. teneatur anticipare tempus, & audire hora tertia, si in ea potest, & in nona non potest, & idem dicendum de præcepto communionis, ut supra dictum est.

Sup. prima diff. hujus citati infra in Ref. 81. & in tr. 4. n. 9. ex Ref. 121. §. Sed in principio.

* Sup. hoc in tr. 4. n. 9. ex doctrina Ref. 124. post medium §. ult. & in tr. 9. ex Ref. 11. §. Sed prope finem.